

Afganistan’da Dini Hayat

Abdulcelil Alpkıray

 <https://orcid.org/0000-0002-4197-1896> | celilalp@hotmail.com

Dr., Din Hizmetleri Ataşesi, Afganistan

Öz

Afganistan İslam Cumhuriyeti, büyük kısmı mütedeyyin ve muhafazakâr olan bir toplum yapısına sahiptir. Ülkenin büyük kısmı Sünni olup yüzde 15 civarında Şii nüfus bulunmaktadır. Afganistan’daki dini hayat gündeme geldiğinde, Sünni bireylerin Hanefî-Maturidî din anlayışına sahip oldukları sürekli öne sürülmektedir. Ancak bu görüş ileri sürülürken çoğu zaman bu mezheplerin farklı coğrafyalarda farklı yorumlandığı dikkate alınmamaktadır. Bilindiği üzere Türkiye’den Endonezya’ya geniş bir coğrafyada Hanefilik ve Maturidilik benimsenmekte ve yaşanmaktadır. Buna karşın Hanefiliğin bu toplumlara yansması farklılık arz etmektedir. Topumlarda dini hayatı şekillendiren asıl unsur klasik dini metinlerdir. Bununla birlikte klasik metinlerin dini hayata yansması toplumun örf, adet ve geleneklerinden bağımsız değildir. Afganistan’daki dini hayat ve Hanefiliğin bu bölgedeki yorumu, Afganistan kültür ve geleneği ile içe içe geçmiştir. Bu çalışmamızda, dört yıl süren Afganistan tecrübemiz sonucunda ulaşılmış olduğumuz bilgi ve gözlem sonuçlarına dayanarak dini hayatı tasvir etmeye çalıştık. Ülkedeki dini hayatı şekillendiren dini metinler, okul ve medreselerdeki eğitim, ülkede tanınan bilinen etkili ilim adamları, dini eğitim veren resmi ve sivil kurumlar ve halk arasındaki yerleşik inanışlar, bu çalışmada genel olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda Nuru’l-İzâh, Kudûrî, Kenzu’d-Dekâik, Şerhu’l-Vikâye ve Hidaye’nin okunan temel Hanefî metinleri olduğu tespit edilmiştir. Okul ve medreselerdeki eğitimin, günümüzde bilim ve teknolojinin ulaştığı seviyeye katkı sağlayacak ve sorun çözecek düzeyde olmadığı gözlemlenmiş ve tespit edilmiştir. Dr. Ayaz Niyazî, Abdulaziz Muflih, Mevlevî Abdusselam Abid, Mevlevî Abdulhalık, Muhammed Said Haşimî gibi ilim adamlarının Afganistan’da halk ve ilim adamları üzerinde etkisi en etkili âlimler olduğu anlaşılmıştır. Resmi ve sivil kurumlardaki dini eğitimin yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Halk arasında selefi yaklaşım ile geleneksel sufi yaklaşım arasında çatışmanın olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Afganistan, Dini Hayat, Hanefilik, Maturidilik, Molla, Medrese, Taliban.

Etik Beyan	Bu çalışma, 1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Afganistan'da Dini Hayat" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	20.08.2021
Kabul Tarihi	21.08.2021
Yayın Tarihi	29.08.2021
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Genel
Araştırma Alanı	Bildiriler, Sosyal Bilimler
Sempozyum	:
Adı	1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/46
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 28-29 Ağustos 2021
Sponsor	Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	2. Oturum - 28 Ağustos 2021 Cumartesi 13:30 - 15:30
Telif Hakkı	© 2021 Abdulcelil Alpkıray. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Alpkıray, Abdulcelil. "Afganistan'da Dini Hayat". 1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı. ed. Abdullah Demir. 57-60. https://doi.org/10.55709/TSBSBildirilerDergisi.46

Religious Life in Afghanistan

Abdulcelil Alpkıray

 <https://orcid.org/0000-0002-4197-1896> | celilalp@hotmail.com
PhD, Religious Services Attaché, Afghanistan

Abstract

The Islamic Republic of Afghanistan has a largely devout, and conservative society. Most of the country is Sunni, with a Shia population of around 15 percent. When the religious life in Afghanistan comes to the fore, it is constantly argued that Sunni individuals have a Hanafi-Maturidi understanding of religion. However, when this view is put forward, it is often not considered that these sects are interpreted differently in different geographies. As it is known, Hanafism, and Maturidism are adopted, and lived in vast landscapes from Turkey to Indonesia. On the other hand, the reflection of Hanafism on these societies is different. The main element that shapes religious life in societies is classical religious texts. However, the reflection of classical texts on religious life is not independent of the customs, and traditions of the society. The religious life in Afghanistan, and the interpretation of Hanafism in this region are intertwined with Afghanistan culture, and tradition. In this study, we tried to describe the religious life based on the information, and observation results we have obtained from our four years of experience in Afghanistan. The religious texts that shape the religious life in the country, the education in schools, and madrasas, the well-known, influential scientists in the country, the official, and civil institutions that provide religious education, and the settled beliefs among the people are discussed in general in this study. In this context, it has been determined that Nūr al-İdāh, Qudūrī, Kanz al-Daqa'iq, Sharh al-Wikāya, and Hidayah are the main Hanafi texts read. It has been observed, and determined that education in schools, and madrasas is not at a level that will contribute to the level reached by science, and technology, and solve problems. It has been understood that scholars such as Dr. Ayaz Niazi, Abdulaziz Muflih, Mevlevi Abdusselam Abid, Mevlevi Abdulhalık, Muhammed Said Haşimi are the most influential scholars in Afghanistan on the people, and scholars. It has been observed that religious education in official, and civil institutions is insufficient. It has been observed that there is a conflict between the Salafi approach, and the traditional Sufi approach among the people.

Keywords

Afghanistan, Religious Life, Hanafism, Maturidism, Mullah, Madrasa, Taliban.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Religious Life in Afghanistan” presented at the 1st Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2021-08-20
Accepted	2021-08-21
Published	2021-08-29
Category	Art & Humanities, General
Research Area	Symposium Proceeding, Social Sciences
Conference	:
Title	The 1st Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/46
Location & Date	Online - August 28-29, 2021
Sponsor	Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 2 - August 28, 2021, Saturday 13:30 - 15:30
Copyright	© 2021 Abdulcelil Alpkıray. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Alpkıray, Abdulcelil. “Religious Life in Afghanistan”. The 1st Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts. <i>ed. Abdullah Demir</i> . 57-60. https://doi.org/10.55709/TSBSBildirilerDergisi.46